

Παλαιά Διαθήκη Ιστορία - Έθος – Αλληγορία.

του Ιερομονάχου Αρτεμίου Γρηγοριάτου.

Απάντηση στους Ολυμπιστές.

Εισαγωγή.

Πατέρες και αδελφοί εν Χριστώ,

Κατόπιν ευλογίας του Σεβαστού Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής μας και Γέροντά μου Αρχιμανδρίτου π. Γεωργίου, και μετά από πρόσκληση των εν Χριστώ αδελφών της «Χριστιανικής Δημοκρατίας», έρχομαι να καταθέσω τον πενιχρό μου λόγο στην πλούσια πανδαισία σας. Έλπίζω όμως με την ευχή του Γέροντά μου και με τις προσευχές των Πατέρων ο παρών λόγος να μην υπολείπεται πολύ των προσδοκιών σας και των απαιτήσεων της παρούσης συνάξεως. Ο Κύριος μεθ' ημών.

Μέσα στην Ελληνορθόδοξη Παράδοσή μας ζει και αναπνέει τόσο η Πίστη μας όσο και ο Ελληνικός Πολιτισμός σε μια ευλογημένη σύζευξη, που με τη χάρι και την πρόνοια του Θεού και με πολλούς κόπους και θυσίες η Εκκλησία μας επέτυχε. Χρειάστηκε να χυθούν πολλά αίματα Μαρτύρων, πολλοί ιδρώτες Πατέρων και πολλά δάκρυα Μοναχών, για να εισέλθουμε οι νεοέλληνες με γαλήνη άλλα και με ευθύνη στον κόπο τους, και να ζούμε χωρίς ουσιαστικές συγκρούσεις το γεφύρωμα των δύο αντιθέτων εν πολλοίς κόσμων, Χριστιανισμού και Ελληνισμού. Έπρεπε όμως να αποβληθή πρώτιστα το παγανιστικό στοιχείο του Ελληνισμού, για να συνδεθή η βαθύτερη ουσία του με την Ορθόδοξη Πίστη.

Στις ημέρες μας αυτή η μακραίωνα και μεγαλειώδης σύνθεση αρχίζει να αμφισβητήται από τους λεγόμενους Ολυμπιστές ή Ελλαδιστές,

οι οποίοι πιστεύουν ότι η Ορθοδοξία εξάλειψε και κατέστρεψε ουσιαστικά τον κλασικό Ελληνισμό, επιβάλλοντας τα δικά της δόγματα. Βέβαια και στο παρελθόν αμφισβητήθηκε η παραπάνω ενότητα (Ιουλιανός, Πλήθων κ.α.), όμως τώρα οι αντιρρήσεις έχουν πάρει χαρακτήρα πανελλαδικό, δεδομένου ότι κυκλοφορούν δεκάδες περιοδικά των Ολυμπιστών που προπαγανδίζουν την διάζευξη Ελληνισμού και Ορθοδοξίας.

Ο Ελλαδισμός ή Ολυμπισμός είναι ένα νεοειδωλολατρικό κίνημα που εντάσσεται στην προσπάθεια του γενικού κινήματος της Νέας Εποχής να αναβιώσει τις αυτόχθονες παγανιστικές θρησκείες σε όλο τον κόσμο. Επαγγέλλεται την επιστροφή στο αρχαίο Δωδεκάθεο, προς το παρόν απορρίπτει την Παλαιά Διαθήκη, και ήδη άρχισε να αμφισβητή και την Καινή Διαθήκη.

Απώτερος σκοπός τους είναι η διάσπαση αυτής της ενότητας Ελληνισμού και Χριστιανισμού, η ένταξη των Ελλήνων στη γενική προοπτική του οικουμενισμού, της Παγκοσμιοποίησης και της Νέας Τάξης Πραγμάτων, βάσει των άρχων της Νέας Εποχής.

Αυτή λοιπόν ή προπαγάνδα έχει προς το παρόν κύριο στόχο την Παλαιά Διαθήκη και εν γένει την Αγία Γραφή. Στις ημέρες μας η συνεχής και αδιάλλακτη αυτή πολεμική έλαβε τη μορφή της προσπάθειας καταργήσεως του μαθήματος των Θρησκευτικών στα σχολεία και της αντικαταστάσεώς του με τη Θρησκευολογία. Προβάλλεται η θέση να μη διδάσκονται οι Έλληνες βιβλικά πρόσωπα και γεγονότα που δεν τους αφορούν και που εν τέλει διαβρώνουν, κατ' αυτούς, τις τρυφερές ψυχές των νέων Ελλήνων. Πρόσφατα χαρακτηρίστηκε η διδασκαλία της Αγίας Γραφής «έγκλημα κατ' εξακολούθησιν, νόθευση της ελληνικής συνείδησης και αποπροσανατολισμός του λαού στο σύνολό του»¹.

Σκοπός λοιπόν της παρούσης ομιλίας είναι να εστιάσουμε το φακό της ερεύνης μας στο πρώτο στόχαστρο των Ολυμπιστών, την Παλαιά Διαθήκη. Θα αναφέρουμε κατ' αρχάς τη σημασία της Μεταφράσεως των Ο΄, και κατόπιν θα την εξετάσουμε σαν ιστορικό και ηθικό κείμενο, εντοπίζοντας το ενδιαφέρον μας κυρίως στην αλληγορία. Έτσι θα διαπιστώσουμε ως Έλληνες και ως Ορθόδοξοι αν και κατά πόσον η Παλαιά Διαθήκη έχει θέση μέσα στην παράδοσή μας, άρα και στην παιδεία μας.

Μετάφραση των Ο΄

Αυτό που σήμερα εμείς οι Έλληνες ονομάζουμε Παλαιά Διαθήκη αποτελείται από 49 βιβλία, 39 πρωτοκανονικά και 10 δευτεροκανονικά, και αναφέρει κατ' αρχάς τη δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου,

την πτώση του, τις πρώτες γενεαλογίες, τα πρώτα γεγονότα του ανθρωπίνου γένους, (κατακλυσμός, πύργος της Βαβέλ, κ.α.), και κατόπιν περιγράφει διεξοδικά την Ιστορία του Ισραηλιτικού λαού δια μέσου των αιώνων μέχρι την έλευση του Χριστού, με όλες τις ηθικές και αλληγορικές αναφορές.

Δεν γράφτηκε μόνο σε μια Εποχή. Αρχίζει να γράφεται περίπου το 1500 π. Χ. με την Πεντάτευχο του Μωϋσή, και τελειώνει περίπου το 130 π.Χ. με τις νίκες των Μακκαβαίων. Τα πλείστα ήσαν γραμμένα στα Εβραϊκά, και κάποια τελευταία στα Ελληνικά, μετά τους αλεξανδρινούς χρόνους. Τα αρχαία Εβραϊκά ήσαν γραμμένα σε συμφωνική γραφή, και προφανώς λόγω της δυσκαμψίας τους (π.χ. το ΛΓΣ μπορούσε να σημαίνει ΛΟΓΟΣ, ΛΑΓΟΣ ή ΛΙΓΟΣ) ήσαν απρόσιτα, κατανοητά μόνο στο ιερατείο, στους γραμματείς ή στους ερμηνευτές².

Έργο θείας προνοίας ήταν να βρεθή ο Έλληνας βασιλιάς Πτολεμαίος ο Β' ο Φιλάδελφος (285-246 π. Χ.), τρίτος ηγέτης της νεοπαγούς Αλεξανδρείας, άνθρωπος σοφός και συνετός, με πολλή φιλομάθεια, στον οποίο κατ' εξοχήν εκπληρώθηκε το αίτημα του Σωκράτη και του Πλάτωνα στην «Πολιτεία», να γίνουν οι άρχοντες σοφοί και οι σοφοί άρχοντες. Ο Πτολεμαίος απαιτούσε από τους φιλομαθείς ερευνητές και λογίους που συναθροίστηκαν στην αυλή του, να βρίσκουν παλαιά βιβλία θρησκευτικού, φιλοσοφικού, ιστορικού, ποιητικού ή επιστημονικού περιεχομένου, και να τα αντιγράφουν ή να τα μεταφράζουν στα Ελληνικά³. Από τότε με κέντρο την Αλεξάνδρεια πολλά δυσπρόσιτα και άγνωστα κείμενα ήρθαν στο φως της ελληνικής παιδείας.

Τότε παρουσιάστηκε και η ανάγκη μεταφράσεως της Παλαιάς Διαθήκης, η γνωστή ως μετάφραση των Ο' (των Εβδομήκοντα). Σύμφωνα λοιπόν με κάποια παράδοση⁴, ο Πτολεμαίος ο Β', κατά προτροπή του διευθυντού της Αλεξανδρινής Βιβλιοθήκης (πιθανώς του Δημητρίου του Φαληρέα) και του Ανδρέου του Αριστέα, έστειλε πρεσβεία με δώρα στον τότε Αρχιερέα των Ιεροσολύμων Ελεάζαρο, με σκοπό να στείλη αντίγραφο της εβραϊκής νομοθεσίας και άνδρες σοφούς, ικανούς να τη μεταφράσουν στα Ελληνικά. Πρόθυμα λοιπόν ο Ιουδαίος Αρχιερέυς έστειλε 72 σοφούς και ελληνομαθείς Εβραίους στην Αλεξάνδρεια, οι οποίοι μετέφρασαν στα Ελληνικά αρχικά την Πεντάτευχο με πολλή πιστότητα, ακρίβεια, σαφήνεια και ομοιογένεια, και κατόπιν και τα άλλα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, αντιγράφοντάς τα από το πρωτότυπο εβραϊκό άστικτο κείμενο στην τότε δημώδη Ελληνική, χωρίς βέβαια να λείπουν και κάποιες εβραϊκές λέξεις. Τα μεταφρασμένα αυτά κείμενα έγιναν ευ-

πρόσδεκτα από τους Ιουδαίους της Αλεξάνδρειας και χρησιμοποιήθηκαν στην κοινότητά τους και στη συναγωγή. Συγχρόνως τα ιερά αυτά βιβλία προκάλεσαν τον θαυμασμό του Πτολεμαίου⁵. Το μεταφραστικό τούτο έργο συνεχίστηκε και αργότερα με τα υπόλοιπα κείμενα. Κάποιοι άλλοι ερευνητές θεωρούν ότι επί Πτολεμαίου του Β' οι τότε ελληνιστές Ιουδαίοι της Αλεξάνδρειας επεδίωξαν τη μετάφραση στον Φάρο της Αλεξανδρείας, η οποία έγινε πλήρως αποδεκτή από τους Αλεξανδρινούς Ιουδαίους⁶.

Κατ' αυτόν τον τρόπο τα απρόσιτα βιβλικά κείμενα έγιναν προσιτά σε όλο τον ελληνομαθή τότε κόσμο και έτσι επετεύχθη ο εξελληνισμός της μονοθεΐας. Εκαυχώντο οι Ιουδαίοι για τη Μετάφραση των Ο', πολλοί εξ ειδωλολατρών προσέρχονταν στον Ιουδαϊσμό, και καθώς αναφέρει ο Φίλων, κάθε χρόνο οι Εβραίοι της Αλεξανδρείας εόρταζαν πανηγυρικά το γεγονός στη νήσο του Φάρου⁷.

Έμελλε όμως να μισήσουν οι ίδιοι οι Εβραίοι την Μετάφραση των Ο', να γίνη η εορτή αυτή αφορμή πένθους και νηστείας, και η εορτή να ονομαστή «αποφράς ημέρα». Γιατί; Διότι όταν τα ιερά αυτά κείμενα και οι προφητείες επαληθεύτηκαν στο πρόσωπο του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, και η Μετάφραση των Ο' έγινε βίβλος των Χριστιανών, δια της οποίας μεταδόθηκε το Ευαγγέλιο του Χριστού στα πέρατα του κόσμου, οι Έλληνες, οι Ιουδαίοι και οι εξ Ελληνιστών Ιουδαίοι άρχισαν να βαπτίζονται και να πιστεύουν στον Κύριό μας, και χάθηκε πλέον το κύρος και η αυθεντία των Εβραίων⁸.

Από τον β' πλέον αιώνα μ.Χ. άρχισαν οι δυσπιστίες των Εβραίων προς τους Ο' και έγιναν προσπάθειες νέων ελληνικών μεταφράσεων, του Ακύλα, του Συμμάχου και του Θεοδοτίωνος⁹. Και επειδή το εβραϊκό πρωτότυπο χάθηκε, από τον ζ' ως τον ι' μ.Χ. αιώνα δημιουργήθηκε το λεγόμενο μασοριτικό κείμενο από Ιουδαίους της Παλαιστίνης και της βαβυλωνιακής διασποράς, όπου μπήκαν φωνήεντα και συστηματοποιήθηκε η παραδεδομένη κριτική εργασία, η οποία ολοκληρώθηκε τον ιδ' αιώνα. Στην προσπάθεια αυτή αγνοήθηκε τελείως η Μετάφραση των Ο', αλλοιώθηκαν κάποια Χριστολογικά χωρία και μέχρι σήμερα παρουσιάζονται πολλά και ανυπέρβλητα μεταφραστικά λάθη¹⁰.

Όλα τα παραπάνω αναφέρθηκαν, για να γίνη αντιληπτό ότι μετά την Ανάσταση του Χριστού τα ίδια τα όπλα των Εβραίων εστράφησαν έναντίον τους. Έχασαν οι Εβραίοι τον πολύτιμο θησαυρό της Παλαιάς Διαθήκης και, όπως ο Σταυρός, έτσι και η Μετάφραση των Ο' έγινε δώρο

δικό μας, δώρο του Τριαδικού Θεού προς τους Έλληνες και προς όλους εν γένει τους χριστιανούς.

Ας αναφερθή ένα παράδειγμα, για να γίνη πιο αντιληπτό το ανωτέρω. Όταν ο Ευαγγελιστής Ματθαίος αναφέρει την Προφητεία του Ησαΐα: «Ϊδού η Παρθένος εν γαστρί έξει, και τέξεται υιόν και καλέσουσι το όνομα αυτού Εμμανουήλ»¹¹ (χωρίο που, καθώς λέγεται, αναγράφεται ατούσιο και στα χειρόγραφα της Νεκράς Θαλάσσης), τη δανείζεται από τη Μετάφραση των Εβδομήκοντα, ενώ η Μασόρα λέγει «Ϊδού η νεάνις». Σήμερα, αν δεν υπήρχε η Ελληνική μετάφραση, θα μας κατηγορούσαν οι Εβραίοι ότι εμείς οι Έλληνες Χριστιανοί τροποποιούμε τις προφητείες κατά το δοκούν. Επειδή όμως υπάρχει η μετάφραση, γραμμένη από τους ίδιους 250 περίπου χρόνια προ Χριστού, αποστομώνονται. Να η αξία, η σαφήνεια και η ακρίβεια της ελληνικής γλώσσης. Συνεπώς η μετάφραση των Εβδομήκοντα, απορριπτά από τους φανατικούς Εβραίους, έγινε καθαρά ελληνικό κείμενο.

Όσοι λοιπόν πολεμούν την Παλαιά Διαθήκη, δηλαδή την Μετάφραση των Ο', ουσιαστικά πολεμούν τον ίδιο τον Χριστιανισμό στη ρίζα του, το ίδιο το Ευαγγέλιο, την Καινή Διαθήκη, και εξυπηρετούν τα συμφέροντα των Εβραίων, που από τίνος και εφεξής μίσησαν το εξελληνισμένο αυτό ιερό κείμενο. Συνεπώς και οι Ολυμπιστές, οι Δωδεκαθεϊστές και οι όμοιοι τους Νεοεποχίτες, πολεμώντας τόσο λυσσαλέα την Παλαιά Διαθήκη, πολεμούν την ίδια την Ορθοδοξία στη βάση της και προωθούν εκόντες-άκοντες τα σχέδια της Παγκοσμιοποίησης και του Διεθνούς Σιωνισμού, έστω κι αν εξωτερικά υποκρίνονται ως αντισημίτες.

Πολλοί Εκκλησιαστικοί συγγραφείς και Πατέρες τίμησαν την εξελληνισμένη Παλαιά Διαθήκη, όπως ο Ωριγένης, ο Ευσέβιος Καισαρείας, ο Θεόδωρος Μοψουεστίας, ο άγιος Ειρηναίος, ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων, καθώς και ο άγιος Χρυσόστομος, ο οποίος τονίζει την αξιοπιστία της, ενώ θεωρεί τις μετά Χριστόν μεταφράσεις ύποπτες, στις οποίες οι Ιουδαίοι επίτηδες συσκοιάζουν τις προφητείες¹².

Επίσης από την Ιστορία γνωρίζουμε ότι το κύρος και την αυθεντία της Παλαιάς Διαθήκης τα αμφισβήτησαν και οι Γνωστικοί, και οι Μανχαίοι, και οι Ναζιστές (οι λεγόμενοι Γερμανοί Χριστιανοί)¹³ και από όλους αυτούς οι νεοεποχίτες έχουν δανειστή πολλές δοξασίες¹⁴. Άραγε είναι τυχαίο;

Εκ παραλλήλου, ο Έλληνας ήταν πάντοτε ανοιχτός και αφομοιωτικός σε κάθε τι καλό, εξ ου και ο θαυμασμός του Πτολεμαίου. Στο ίδιο κέντρο πολιτισμού, στην Αλεξάνδρεια, την ίδια εποχή περίπου με τη

Μετάφραση των Ο', από τον σοφό αιγύπτιο ιερέα Μανέθωνα μεταφράζονται από τα αιγυπτιακά Ιερογλυφικά στα Ελληνικά τα λεγόμενα Ερμητικά Κείμενα, κείμενα με μονοθεϊστικά στοιχεία (Ποιμάνδρης). Γιατί αυτά τα κείμενα θεωρούνται από τους Ολυμπιστές δικό μας απόκτημα, καθαρά ελληνικό, ενώ παραθεωρούνται και υποτιμώνται τα βιβλικά κείμενα; Πάντοτε ο Έλληνας δεν αφομοίωνε τα καλά στοιχεία από οπουδήποτε;

Ας αναφερθή και εδώ μια βασική ιστορική μαρτυρία. Το θέμα της ιερογλυφικής γραφής ότι τάχα "διαβαζόταν", ήταν ένα παιχνίδι των Αιγυπτίων ιερέων της Ελληνιστικής Περιόδου με πολλή σοβαροφάνεια, για να υποτιμήσουν την ήδη υπάρχουσα βιβλική και αρχαιοελληνική γραμματεία. Στην ουσία τα κείμενά τους ήσαν αντιγραφές της Βίβλου και των Ελληνικών συγγραμμάτων με πολλή φαντασία. Αυτό μας βεβαιώνουν και αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς, αυτό αποδεικνύει και η σύγχρονη έπιστήμη¹⁵. Το να ανάγνωνα λοιπόν τα Ερμητικά Κείμενα στα 9000 χρόνια π.Χ., όπως ισχυρίζονται πολλοί Ολυμπιστές, για να θεωρήσουν τον Μωϋσή αντιγραφέα των Ερμητικών Κειμένων, είναι προφανής απάτη και ανεπιστημονική πλάνη¹⁶. Ας αναφερθή επίσης ότι τα Ερμητικά Κείμενα στη σημερινή τους μορφή ενάγονται τουλάχιστον στην αρχή του δευτέρου μ. Χ. αιώνα, δηλαδή μετά τη συγγραφή του Κατά Ιωάννην Ευαγγελίου¹⁷. Αυτά από επιστημονική δεοντολογία.

Ιστορική και ηθική σημασία της Παλαιάς Διαθήκης.

Στην Παλαιά Διαθήκη εκτίθενται πολλά ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα που προκαλούν θαυμασμό και απορία. Βλέπουμε αφ' ενός την απέραντη αγάπη του Θεού για τον περιούσιο λαό του, που μέσα από πλήθος αντιξοότητες (αιχμαλωσίες, διώξεις, γενοκτονίες, μετοικίσεις, πολέμους, ειδωλολατρίες, δουλείες, κλπ.) αλλά και πλήθος ευεργεσίες (ευλογίες, θεραπείες, θαύματα, απελευθερώσεις, προστασίες, νουθεσίες, νομοθεσίες, επαγγελίες) οδηγεί τους ανθρώπους στη σωτηρία. Είναι Θεός «ζηλωτής»¹⁸, Θεός που ελέγχει με θυμό και παιδεύει με οργή¹⁹, αλλά είναι και Θεός «οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος»²⁰ που δεν οργίζεται τελείως, ούτε κρατάει το θυμό του για πάντα²¹. Ο Θεός οργίζεται και θυμώνει απαθώς, θα μας υπενθυμίση ο άγιος Χρυσόστομος²². Συγχρόνως άλλοι Πατέρες τις ανθρωποπαθείς εκφράσεις ότι ο Θεός κοιμάται, τις ερμηνεύουν ως μακροθυμία, ενώ το ότι οργίζεται και θυμώνει, ως απονομή δικαιοσύνης.

Ο Κύριος Παντοκράτωρ δεν ανέχεται προσκύνηση άλλου θεού, καθώς ρητά τονίζει στις πρώτες εντολές, και εκλαμβάνει την απιστία και την ειδωλολατρία ως πορνεία («Αρχή πορνείας επίνοια ειδώλων»²³ και «επόρνευσαν οπίσω θεών»²⁴). Παραπονείται, παραπικραίνεται, θέλει μπροστά στην προφανή και υπέρμετρη αγάπη Του προς το λαό Του να ανταποκρίνονται και οι πιστοί με την ανάλογη προς αυτόν αγάπη. Αυτό είναι το θέλημά Του, η αποκάλυψη του εαυτού Του και η αντίστοιχη ανταπόκριση του ανθρώπου με την τήρηση των εντολών Του, πράγμα που μέχρι σήμερα ισχύει. Συνεπώς ο Νόμος Του, η Τορά, δεν είναι μια νομικίστικη δικανική αντίληψη που ο άνθρωπος υποχρεώνεται να πειθαρχήσει άβουλα και άνευ όρων, αλλά είναι σχέση αγάπης, ελευθερίας και κοινωνίας μαζί Του, αφού και ο Θεός είναι φύσει καλός. Ο Νόμος, έστω και ατελής, καθίσταται «παιδαγωγός εις Χριστόν»²⁵ και δεν παρερμηνεύεται. Ούτε απορρίπτεται, όπως νομίζουν οι Προτεστάντες, ούτε τυποποιείται, όπως νομίζουν οι Εβραίοι και οι Παπικοί. Εφαρμογή του νόμου σημαίνει θεία ζωή και θεοκοινωνία²⁶.

Σ' αυτή τη σχέση ζωής, αγάπης και κοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό ανταποκρίθηκαν πολλοί εκ της Παλαιάς Διαθήκης, όπως ο Νώε, οι Προπάτορες, οι Πατριάρχες, οι Νομοθέτες, οι Κριτές, οι Προφήτες, κάποιοι Βασιλείς και πλήθος Δίκαιοι. Αυτοί προβάλλονται από τη Βίβλο ως πρότυπα ζωής και αρετής, άνθρωποι και γνήσιοι φίλοι του Θεού, δίκαιοι και πιστοί θεράποντες του Κυρίου. "Ας αναφέρουμε τον Αβραάμ, σαν κύριο εκπρόσωπο και γενάρχη του Ισραηλιτικού λαού, περί του οποίου πολύς ο λόγος και η λασπολογία από τους Ελλαδιστές.

Πρώτα απ' όλα, όταν εξετάζουμε πρόσωπα της Παλαιάς Διαθήκης, θα πρέπει να τα εξετάζουμε μέσα στο περιβάλλον και στην εποχή που ζούνε και όχι με τα σημερινά δεδομένα, για να είμαστε και ρεαλιστές. Εκείνη την εποχή η πολυγαμία και η αιμομιξία ήσαν νόμιμα και αναπόφευκτα, ενώ η ειδωλολατρία και η σαρκολατρία παράνομα, όπως και σήμερα. Γι' αυτό καταδικάζονται οι άνθρωποι της εποχής του Νώε, «για το είναι αυτούς σάρκας»²⁷, οι Σοδομίτες για τις παρά φύσιν σχέσεις και οι Χαναναίοι για την ειδωλολατρία τους. Συνεπώς αν ο Αβραάμ νυμφεύεται τη Σάρρα, την ετεροθαλή αδελφή του, ή αν ο Ιακώβ είχε τέσσερις συζύγους, δεν θα κριθούν με τα σημερινά δεδομένα. «Πνευματικούς πνευματικά συγκρίνοντες»²⁸, θα' λεγε προσφυώς ο Απόστολος. Κατόπιν, όταν ο Αβραάμ αποκρύπτει την ιδιότητα της συζύγου του στον Φαραώ και στον Αβιμέλεχ, και την παρουσιάζει ως αδελφή του, δεν το κάνει για να πλουτίσει, ούτε (Θεός φυλάξοι!) για να προαγάγη τη γυναίκα του,

αλλά από φόβο του θανάτου, καθώς και η Αγία Γραφή μας το λέει²⁹. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι το θέλει και ο Θεός. Κι εδώ βλέπουμε την άπειρη αγάπη του Θεού και την οδυνηρή πορεία επιβίωσης του Ισραηλιτικού λαού μέσα από πάθη, λάθη, αδυναμίες, αλλά και αρετές, ανδρείες και θυσίες.

Τον Δίκαιο Αβραάμ τον βλέπουμε μέσα από πλήθος αρετές. Πρώτα-πρώτα εμφανίζει τις αρετές της ξενιτείας, της υπακοής και της αμεριμνίας. «Έξελθε εκ της γης σου και εκ της συγγενείας σου και εκ του οίκου του πατρός σου και δεύρο εις γην, ην αν σοι δείξω»³⁰ του λέγει ο Θεός, κι αυτός χωρίς αντιρρήσεις φεύγει από τη γη Χαρράν, παίρνει τη γυναίκα του και τη λιγοστή περιουσία του και ταξιδεύει προς το άγνωστο, αφήνοντας τη γνώση για το που και το πως μόνο στον Θεό. Επιτρέψατε μου εδώ να θυμηθώ τον μακαριστό Γέροντα Παΐσιο, που πάντοτε μας έλεγε να αφήσουμε τον εαυτό μας 100% με τέλεια εμπιστοσύνη στα χέρια του Θεού. Να λοιπόν που ο Αβραάμ, αν και έγγαμος, αν και προ Χριστού, εμφανίζει τις μετά Χριστόν μοναχικές αρετές.

Δεύτερον, μας δείχνει την πίστη του, χωρίς πολλές περιστροφές, διευκρινήσεις και ορθολογισμούς, όπως άλλοι σήμερα. Του λέγει ο Θεός ότι όσα είναι τα άστρα του ουρανού, τόσοι θα είναι και οι απόγονοι του. «Και επίστευσεν Αβραάμ τω Θεώ, και ελογίσθη αυτώ εις δικαιοσύνην»³¹. Προσέξτε τη σύνταξη, σε πτώση δοτική. Που σημαίνει, έδειξε τέλεια πίστη, ή μάλλον εμπιστοσύνη στον Θεό, και αυτό θεωρήθηκε εκ μέρους του Θεού μεγάλη αρετή για τον Αβραάμ. Συνάμα δείχνει και την υπομονή, γιατί δεν βιάζεται για την απόκτηση του παιδιού του, αλλά προσμένει καρτερικά, έστω κι αν γερνάη.

Τρίτον, όταν επιτέλους στα γεράματα αποκτάει παιδί, τον Ισαάκ, του ζητάει ο Θεός να το θυσιάση. Κι εκείνος χωρίς δισταγμούς και διαμαρτυρίες, χωρίς αντιρρήσεις, πηγαίνει να το θυσιάση, γιατί το θέλησε ο Θεός. Κι όταν ακόμη το παιδί του, ο Ισαάκ, τον ρωτάη που είναι το ζώο της θυσίας, εκείνος ούτε κλαίει, ούτε διαμαρτύρεται, ούτε δείχνει κάποιο ανθρώπινο πάθος. «Ο Θεός ξέρει παιδί μου»³², του απαντά. Και όταν υψώνη το χέρι για τη θυσία, ακόμη και τότε βάζει τη φιλοθεΐα πάνω από τη φιλοτεκνία. Γι' αυτό και αμείβεται με πλήθος ευλογίες, και κάθε πιστός πλέον, όχι μόνο Ισραηλίτης, αλλά και κάθε Χριστιανός, θεωρείται τέκνον του Αβραάμ, πρώτον επειδή υιοθετείται από τον απόγονό του, τον Κύριό μας, και δεύτερον επειδή πιστεύει³³.

Αλλά και από τους Προπάτορες, τον Ισαάκ, τον Ιακώβ, τον Πατριάρχη Ιωσήφ, έχουμε πολλά δείγματα υπομονής, πίστewς, ξενιτείας, τε-

λείας εμπιστοσύνης στον Θεό, και προ πάντων από τον Μέγα Μωϋσή, ο οποίος, αν και είχε λαμπρή καριέρα, θα λέγαμε σήμερα, ανάμεσα στους μορφωμένους της Αιγύπτου, αυτός απεναντίας «ηρνήσατο λέγεσθαι υιός θυγατρός Φαραώ» προτιμώντας «τον ονειδισμόν του Χριστού»³⁴. Ο δε άγιος Γρηγόριος ο Νύσσης μας υπενθυμίζει ότι η Παλαιά Διαθήκη ονομάζει τον Μωϋσή φίλο και εκλεκτό του Θεού, καθώς και οικέτη Θεού, που έφθασε στο ανώτερο όριο τελειότητας³⁵.

Ας θυμηθούμε. και τον Ιησού του Ναυή με τον Χάλεβ, στον καιρό που οι δώδεκα κατάσκοποι της γης Χαναάν έφεραν τα νέα στους Ισραηλίτες. Και όταν οι δέκα κατάσκοποι είπαν φοβισμένοι πως τους γίγαντες της γης Χαναάν δεν θα μπορέσουν να τους νικήσουν, γιατί μοιάζουν σαν ακρίδες οι Ισραηλίτες μπροστά τους, ο Ιησούς του Ναυή με τον Χάλεβ είπαν πως με τη βοήθεια του Θεού θα τους νικήσουν. Και τότε ο Θεός απάντησε πως μόνο αυτοί οι δύο, ο Ιησούς του Ναυή και ο Χάλεβ, ως ηγέτες του Ισραήλ, θα μπουν στη γη Χαναάν μαζί με τα παιδιά των Ισραηλιτών, γιατί εμπιστεύθηκαν τον Θεό και όχι τα όπλα τους³⁶. Να τα αιώνια παραδείγματα πλήρους εμπιστοσύνης και αφοσιώσεως στον Θεό.

Στα χρόνια λοιπόν που οι ειδωλολάτρες έκτιζαν πελώριους ναούς και άψυχα αγάλματα, ή ταύτιζαν πολλές φορές την αρετή με τη σωματική γυμναστική, οι άγιοι της Παλαιάς Διαθήκης έκτιζαν έμψυχα αγάλματα και ζώσες εικόνες Θεού, έκτιζαν ψυχές κατά Θεόν και για τον παρόντα και για τον μέλλοντα αιώνα.

Δεν θάταν καλό εδώ να μολύνουμε τις ιερές μορφές με τις μιαρές μομφές που εξαπολύουν οι κατήγοροί τους. Πίκρα όμως και αγανάκτηση μας συνέχει, όταν ακούμε διάφορες ύβρεις και συκοφαντίες για τα βιβλικά πρόσωπα εκ μέρους των νεοπαγανιστών. Διαβάζοντας ένα σύγχρονο αντιπροσωπευτικό βιβλίο του Μιχάλη Καλόπουλου «Βιβλική Θρησκεία, το μεγάλο ψέμα, στη σκιά του γίγαντα Ελληνισμού», (Θεσσαλονίκη 1995), το οποίο γνώρισε οκτώ εκδόσεις και αποτελεί αλάθητη πηγή για τους Ελλαδιστές, δεν μπορούσα να καταλάβω ποιο ήταν το μεγάλο ψέμα, ή βιβλική θρησκεία, ή τα όσα έλεγε το βιβλίο. Καλό θάταν να γίνη μια κριτική στο εν λόγω βιβλίο, για να φανή «το μεγάλο ψέμα».

Προς το παρόν θα περιοριστούμε σε μερικά γενικά σχόλια. Ο συγγραφέας του εν λόγω βιβλίου Μιχ. Καλόπουλος συνέχεται από υστεροβουλία, εμπαιγμό, ειρωνεία, υποτίμηση των Εβραίων και έξαρση των Ελλήνων. Προσπαθεί, σαν όλους τους Ελλαδιστές, να αντικαταστήση τον εβραϊκό ρατσισμό με τον αντίστοιχο ελληνικό. Θεωρεί τον Θεό του Αβραάμ ανθρωποπαθή, ανύπαρκτο, ωργισμένο, θυμωμένο, και αποκύημα της

φαντασίας του Αβραάμ. Κι αν υπάρχει, είναι Θεός άδικος. Όσα χωρία είναι θεοπρεπή, τα βλέπει ορθολογιστικά ή τα αμφισβητεί. Όσα ανθρωποπρεπή, τα ειρωνεύεται και τα εμπαίζει. Όσα χωρία είναι ιστορικά, τα βλέπει μυθικά, ή αντιγραφές μύθων, ή τα προεκτείνει απελπιστικά, ή τα θεωρεί σκηνοθεσία, ή τα διαγράφει χωρίς επιστημονικό κύρος. Όσα χωρία ηθικά, σαν παράδειγμα ή αντιπαράδειγμα, τα σχολιάζει με ανούσια επιχειρήματα, τα περικόπτει, τα αμφισβητεί ή τα σιωπά. Επινοεί ένα σωρό επιχειρήματα, υποθέσεις, προεκτάσεις, παραποιήσεις και αοριστολογίες, αντί να δεχθή την προφανή αλήθεια ότι ο αληθινός Θεός προστάτεψε κάποιους πιστούς, ενώ έπαιρνε τις ευλογίες Του από κάποιους άλλους, για να αποκαλύψει τον εαυτό Του και την αληθινή πίστη και ζωή. Ο συγγραφέας κάνει μια τραγική υπόθεση, που τον εκθέτει ανεπανόρθωτα, θεωρώντας ότι ο Αβραάμ ήταν ... Χαλδαίος μάγος, αποκλείοντας τις πληγές να τις έστειλε ο Θεός, και ότι και τα παιδιά του και τα εγγόνια και τα δισέγγονά του, όλοι ήταν μάγοι. Έκτοτε το βιβλίο επιδίδεται σε μια συνεχή μαγειολογία χωρίς αποδείξεις. Στηρίζεται μόνο στην αναφορά χρήσης του μανδραγόρα, που αναφέρεται μόνο σε κάποιες γυναίκες της Βίβλου, (Ραχήλ, Λεία κλπ.) κι αυτό μόνο για παυσίπονη χρήση³⁷. Υποθέσεις στηριγμένες σε άλλες υποθέσεις, που εκτρέπουν το βιβλίο του σε ανεπίτρεπτα επιστημονικά λάθη.

Θα αναφέρω τρία αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, για να φανή του λόγου το αληθές. Είναι γνωστό το βιβλικό χωρίο, όπου ο Αβραάμ διαλεγόμενος με τον Θεό διαπραγματευόταν τη σωτηρία των πόλεων Σόδομα και Γόμορρα. Παρακαλεί τον Θεό, αν υπάρχουν πενήντα δίκαιοι στις ως άνω πόλεις, να μη κάψει τις πόλεις. Ο Θεός συμφωνεί, ότι για πενήντα δικαίους δεν θα κάψει τις πόλεις. Μετά από κάποιες διαδικασίες ο Αβραάμ φτάνει στους δέκα δικαίους. Και πάλι ο Θεός συγκαταβαίνει στην ικεσία του και του υπόσχεται ότι και για δέκα δικαίους δεν θα κάψει τα Σόδομα και τα Γόμορρα. Και αφού έπαυσε ο Αβραάμ, έφυγε και ο Κύριος, που σημαίνει ότι τον περίμενε για νέα διαπραγμάτευση³⁸.

Ενώ λοιπόν ο συγγραφέας Μ. Καλόπουλος εξετάζει το εν λόγω χωρίο με αρκετή ειρωνεία³⁹, στο τέλος συμπεραίνει ότι εμπρηστής στα Σόδομα και στα Γόμορρα είναι ο ίδιος ο Αβραάμ⁴⁰. Και τον ρωτάμε κι εμείς με τη σειρά μας: Ήθελε ο Αβραάμ την πυρπόληση των εν λόγω πόλεων ή δεν την ήθελε; Αν ήθελε την πυρπόληση, τότε γιατί διαπραγματευόταν τη σωτηρία τους; Αν δεν την ήθελε, τότε γιατί τις έκαψε;

Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι η Έξοδος του Ισραήλ από την Αίγυπτο. Με ένα σωρό απίθανους συλλογισμούς για τις δέκα πληγές του

Φαραώ, από τις οποίες άλλες αμφισβητεί, άλλες αλλοιώνει και άλλες ερμηνεύει ορθολογιστικά (μέχρι ότι και δηλητηριώδη σκόνη έρριχναν οι Εβραίοι με ειδικό σύστημα από τις καμινάδες των αιγυπτιακών σπιτιών, για να εκπληρωθή η δεκάτη πληγή, την οποία και αυτήν αμφισβητεί κατά το μάλλον ή ήττον)⁴¹, φτάνει και στην Έξοδο, και στη διάβαση της Ερυθράς Θαλάσσης, όπου οι Ισραηλίτες πέρασαν από μια προκατασκευασμένη τάφρο και άνοιξαν κάποιο φράγμα, για να πνίξουν τους Αιγυπτίους. Ο Μωϋσής παραδόξως χαρακτηρίζεται αρχιφραγματολόγος και αρχιμηχανικός, με υψηλή τεχνογνωσία φραγμάτων⁴², αλλά παραλλήλως ξέφρενα αδίστακτος και πανούργος ήρωας⁴³. Συγχρόνως οι ταλαίπωροι και απαίдеυτοι απόγονοι του Αβραάμ (δικά του λόγια) και οι κυνηγημένοι σκλάβοι είχαν υψηλή τεχνογνωσία φραγμάτων (πάλι δικά του λόγια)⁴⁴.

Εδώ από τη μια μεριά η βιβλική Έξοδος χαρακτηρίζεται σαν «μια καλοστημένη παγίδα», και «με όλο το αρνητικό της μεγαλείο» είχε για κυριώτερα όπλα το δόλο και τον φόνο⁴⁵. Αλλά από την άλλη μεριά, άμεσως παρακάτω όλως παραδόξως, ένα αντίστοιχο ελληνικό περιστατικό κατά τον όγδοο άθλο, όπου ο Ηρακλής με ανάλογο κατά τη γνώμη του τρόπο ανοίγει ένα φράγμα και πνίγει τους Βίστωνες στην μετέπειτα λίμνη Βιστωνίδα, χαρακτηρίζεται από τον Καλόπουλο «πανέμορφη αναφορά», «υπέροχη περιγραφή του όγδόου άθλου» και «όμορφη αφήγηση»⁴⁶.

Ως τρίτο παράδειγμα είναι η συνεχώς επαναλαμβανόμενη άποψη του Καλόπουλου ότι οι Εβραίοι πάντοτε ενεργούσαν με δολοπλοκίες, πανουργίες και ανηθικότητες. Αν και πολύ τραβηγμένο από τα μαλλιά, ας το δεχτούμε σαν υπόθεση. Οι αρχαίοι Έλληνες και οι Θεοί του Ολύμπου (τους οποίους ο συγγραφέας χαρακτηρίζει αξιοπρεπείς)⁴⁷ δεν είναι πλήρεις από δολοπλοκίες, πανουργίες και αθεράπευτα πάθη; Αρκεί να θυμηθούμε ότι η Ελληνική ιστορία αρχίζει με φαγωμάρες (Αχιλλέας-Αγαμέμνων), δολιότητες (Δούρειος ίππος), πανουργίες (Οδυσσέας), ανανδρίες (φόνος της Κασσάνδρας από τον Αίαντα), αιματοχυσίες (Άλωση της Τροίας), αιμομιξίες και φόνους (Κλυταιμνήστρα-Αίγισθος) και πλήθος άλλες ατασθαλίες. Παράλληλα και το Δωδεκάθεο χαρακτηρίζεται από όλα τα ανθρώπινα πάθη, όπως θυμός και συζυγική απιστία (Δίας, Αφροδίτη), ζήλεια (Ηρα), εκδίκηση (Ποσειδών), εκδίκηση και σαρκολατρία (Απόλλων), απάτες και δολοπλοκίες (Ερμής), μαγεία, όχι υποθετική αλλά πραγματική (Εκάτη, Άρτεμις, Αριάδνη, Μήδεια, Κίρκη),

πολεμικά ένστικτα (Άρης) και πολλά άλλα ονομαστά και ακατανόμαστα. Λοιπόν, ή γράφουμε ιστορία, ή γράφουμε ... υστερία.

Ζητώ συγγνώμη αν κατέβασα τόσο χαμηλά την ομιλία, αλλά δυστυχώς αυτό είναι το πνεύμα όσων συκοφαντούν βιβλικά πρόσωπα και γεγονότα, και κάποια στιγμή πρέπει να μιλήσουμε και στη γλώσσα τους. Μερικές φορές δεν μπορείς να καταλάβεις αν οι συκοφαντίες οφείλονται στην ημιμάθεια συγγραφέων και αναγνωστών ή στην σκόπιμη και ύπουλη παραποίηση του κειμένου.

Ας έχουμε λοιπόν ως πρότυπα τα βιβλικά αναστήματα, και ας περισυλλέγουμε σαν μέλισσες ο,τιδήποτε καλό από την ελληνική και τη βιβλική παράδοση. Σίγουρα θα βρούμε και στα δύο πολλά.

Αλληγορική σημασία της Παλαιάς Διαθήκης.

Η αλληγορία είναι το κατ' εξοχήν χαρακτηριστικό της Παλαιάς Διαθήκης. Ο λαός του Ισραήλ, μολονότι σκληροκάρδιος και απερίτμητος στην καρδιά⁴⁸, μολονότι αγνώμων και αχάριστος για τις άφθονες ευεργεσίες του Θεού, εν τούτοις ως κατ' εξοχήν μονοθεϊστικός και περιούσιος λαός μεταφέρει το μυστήριο της σωτηρίας του ανθρώπου. Τον ερχομό του Μεσσία, δηλαδή του Χριστού, ο οποίος θα προέλθη από τα σπλάγχνα του, «υιός Δαβίδ και υιός Αβραάμ»⁴⁹, θα λυτρώση τους ανθρώπους από τις αμαρτίες και θα τους σώση από την καταδυναστεία του διαβόλου και του θανάτου.

Για να ετοιμαστή το έδαφος, ο λαός χρειαζόταν τους προφήτες του, οι οποίοι με τις ανάλογες προτυπώσεις, προρρήσεις, συμβολισμούς και αλληγορίες θα παρηγορούσαν και θα ενθάρρυναν τους ανθρώπους για την αναμονή του Σωτήρος. Μια υπόσχεση που αρχίζει μέσα από τον Παράδεισο εναντίον του νοητού όφεως: «Αυτός σου τηρήσει κεφαλήν, και συ τηρήσεις αυτού πτέρναν»⁵⁰.

Δεν είναι λοιπόν λίγες οι προφητείες και οι προτυπώσεις αυτές που ο ίδιος ο Θεός στέλνει, ωσότου σαρκωθή. Ο προφήτης Ησαΐας πρώτος μας πληροφορεί ότι ο Εμμανουήλ (Μεθ' ημών ο Θεός) θα κυοφορηθή και θα γεννηθή από Παρθένο⁵¹, από το γένος του Δαβίδ («ράβδος εκ της ρίζης Ιεσσαί»⁵² η Θεοτόκος) και αυτό το παιδί θα είναι «**Θεός ισχυρός**, εξουσιαστής, άρχων ειρήνης, πατήρ του μέλλοντος αιώνος»⁵³. Συγχρόνως και ο προφήτης Δαβίδ στους Ψαλμούς του θα υμνήση τη μέλλουσα σάρκωση του Μεσσία: «Θεός Κύριος και επέφανεν ημίν»⁵⁴, «ο Θεός εμφανώς ήξει»⁵⁵, «Ο καθήμενος επί των Χερουβείμ εμφάνηθι ... και ελθέ

εις το σώσαι ημάς»⁵⁶. Συνάμα και ο προφήτης Μιχαίας μας πληροφορεί για τον τόπο γεννήσεως του Χριστού, τη Βηθλεέμ⁵⁷.

Ακόμη και οι ειδωλολάτρες της Παλαιάς Διαθήκης φωτίζονται από το Άγιο Πνεύμα, όπως ο μάντις Βαλαάμ, ο οποίος προαναγγέλλει το εξ Ανατολών άστρο και τον βασιλέα του Ισραήλ⁵⁸, και με την προφητεία του «Αναπεσόντος» προμηνύει πως ο Χριστός θα είναι άνθρωπος, βασιλεύς και Θεός⁵⁹, για να κάνη τους μάγους εξ Ανατολών κήρυκες μεσα στην Καινή Διαθήκη, και να τιμήσουν με τα τρία δώρα τους την ανθρωπινή φύση του τεχθέντος (σμύρνα), τη βασιλική του ιδιότητα (χρυσό) και τη θεία του φύση (λίβανο)⁶⁰.

Αξίζει εδώ να τονίσουμε ότι πλην της Βίβλου, ο Θεός και σε άλλες θρησκείες σκιωδώς και σποραδικά προανάγγειλε τον ερχομό του, όπως στην Απολογία του Σωκράτους⁶¹, στις Βάκχες του Ευρυπιδή⁶², στην Άλκηστη κ.α. Αλλά και στον Κομφουκισμό και στο Βουδδισμό συναντούμε σπέρματα αληθείας για τη σάρκωση του Θεού Λόγου⁶³. Πολύ κατατοπιστικό είναι ένα καινούργιο βιβλίο, γραμμένο από Αγιορείτες, με τίτλο: «Ιησούς Χριστός ή προσδοκία των Εθνών», (εκδ. Κάλαμος, Αγ. Παρασκευή Αττικής, 2000) με πλήθος βιβλικές και θύραθεν μαρτυρίες για τον ερχομό του λυτρωτού.

Πάνω από εβδομήντα προφητείες υπάρχουν στην Παλαιά Διαθήκη για την εκ Παρθένου γέννηση του Χριστού, και πάνω από σαράντα προφητείες για τον Τίμιο Σταυρό και τη λυτρωτική θυσία του Χριστού. Η Παναγία χαρακτηρίζεται αλατόμητον όρος από τον Δανιήλ⁶⁴, κατάσκιον όρος από τον Αββακούμ⁶⁵, μανναδόχος στάμνος από τον Μωϋσή⁶⁶, ράβδος Ααρών⁶⁷ (για να φανή ότι ο Χριστός έχει και ιερατική ρίζα), κλίμαξ από τον Ιακώβ⁶⁸, κλεισμένη πύλη από τον Ιεζεκιήλ⁶⁹, θρόνος υψηλός και επηρμένος, καθώς και ανθρακοφόρος λαβίς⁷⁰ από τον Ησαΐα, και πολλά άλλα. Συγχρόνως και ο Σταυρός συμβολίζεται με την άρση των χειρών του Μωϋσή στον πόλεμο Ισραήλ με τον Αμαλήκ⁷¹, με τον χάλκινο όφι του Μωϋσή⁷² (προτύπωση η οποία και στο Ευαγγέλιο εκ στόματος Κυρίου αναφέρεται)⁷³, με το ξύλο στα εν Μερρά ύδατα που γλύκανε την πικρία τους⁷⁴, με το κατακόρυφο άνοιγμα και το οριζόντιο κλείσιμο της Ερυθράς Θαλάσσης δια της Μωσαϊκής ράβδου⁷⁵, καθώς μας πληροφορεί και ο άγιος Κοσμάς επ. Μαΐουμά στην Καταβασία του «Σταυρόν χαράξας Μωσής»⁷⁶, με την σταυροειδή τετραμερή ταξινόμηση του Ισραηλιτικού λαού στην ερημο⁷⁷, με τη σταυρότυπο δια χειρών ευλογία του Ιακώβ προς τα εγγόνια του Εφραίμ και Μανασσή⁷⁸ και τόσα άλλα.

Εδώ αξίζει να μνημονευθή ο δεύτερος λόγος του αγίου Γρηγορίου Νύσσης στον βίο του Μωϋσή, όπου απαριθμούνται δεκάδες συμβολισμοί και προφητείες από την Πεντάτευχο για τον ερχομό του Χριστού⁷⁹.

Παράλληλα ο θάνατος και η τριήμερος ταφή του Χριστού συμβολίζεται με την τριήμερο παραμονή του Ιωνά στην κοιλία του κήτους⁸⁰, (σημείο που προανάφερε και άφησε ο Χριστός στους Φαρισαίους, δηλαδή τον άδειο τάφο⁸¹), καθώς και με την ευλογία της ημέρας της Εβδόμης⁸², δηλαδή του Μεγάλου Σαββάτου, όπου ο Κύριος καταπαύει «από πάντων των έργων αυτού δια της κατά τον θάνατον οικονομίας, τη σαρκί σαββατίσας»⁸³.

Πόσες και πόσες φορές ο ψαλμωδός Δαβίδ αναγγέλλει τον θάνατο και την Ανάσταση του Χριστού, από το «Αναστήτω ο Θεός και διασκορπισθήτωσαν οι εχθροί αυτού»⁸⁴, ως το «Εξεγέρθητι, ινατί υπνοίς Κύριε; Ανάστηθι, και μη απώση εις τέλος»⁸⁵ κ.α. Το Πάσχα, που σημαίνει διάβαση και συμβολίζεται με τον Αμνό, για μας είναι ο ίδιος ο Χριστός⁸⁶. Ο Χριστός είναι για μας «ο Αμνός ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου»⁸⁷ και ο Χριστός μας διαβιβάζει «εκ του θανάτου εις την ζωήν και εκ γης προς ουρανόν»⁸⁸.

Ακόμη και η Ανάληψις προκηρύσσεται με το «Υψώθητι επί τους ουρανούς ο Θεός και επί πάσαν την γην η δόξα σου»⁸⁹, και η Πεντηκοστή με το «Εκχέω από του Πνεύματός μου επί πάσαν σάρκα»⁹⁰ του Προφήτου Ιωήλ.

Αξίζει εδώ να μεταφέρουμε ένα ριζοσπαστικό απόσπασμα από το λόγο του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά στη Βάπτισις του Χριστού, για να αντιληφθούμε, ότι όσα έγιναν στην Παλαιά Διαθήκη, για χάρη του Χριστού έγιναν: «Όταν λοιπόν ο Πατήρ είπε από πάνω για τον κατά σάρκα βαπτιζόμενο "ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός, εν ω ευδόκησα", έδειξε ότι όλα εκείνα που είχαν προαναγγείλει οι προφήτες, οι νομοθεσίες, οι επαγγελίες, οι υιοθεσίες, ήσαν ατελείς, και δεν ειπώθηκαν και δεν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με το κυρίως θέλημα του Θεού, αλλά απέβλεπαν στον παρόντα σκοπό, στον ίδιο τον Χριστό, και με αυτά που τώρα γίνονται, τελειοποιούνται και τα παλιά εκείνα. Μα γιατί περιορίζομαι μόνο στις προφητικές νομοθεσίες, στις επαγγελίες, στις υιοθεσίες; Και η ίδια η δημιουργία του κόσμου στον Χριστό απέβλεπε, ο οποίος τώρα κάτω βαπτίζεται ως υιός ανθρώπου, από πάνω όμως μαρτυρείται ως μόνος αγαπητός Υιός Θεού, από τον οποίο έγιναν τα πάντα, και για τον οποίο έγιναν τα πάντα, καθώς λέγει και ο Απόστολος⁹². Συνεπώς και η εξ αρχής δημιουργία του ανθρώπου γι' αυτόν

έγινε, για τον Χριστό, και γι' αυτό ο Αδάμ πλάστηκε κατ' εικόνα του Θεού, για να μπορέσει κάποτε να χωρέσει το αρχέτυπο. Αλλά και ο νόμος της υπακοής (με τον καρπό στον Παράδεισο) γι' αυτόν δόθηκε, για τον Χριστό, (που έκανε τέλεια υπακοή). Αλλιώς δεν θα χρειαζόταν ο νόμος της υπακοής στον Παράδεισο, αν δεν επρόκειτο να εφαρμοστεί ποτέ. Και όλα αυτά που μετέπειτα ειπώθηκαν από τον Θεό και εκπληρώθηκαν, όλα σχεδόν γι' αυτόν έγιναν. Θα τολμήσω να πω και όλα τα υπερκόσμια, οι Άγγελοι και τα αγγελικά τάγματα και οι ουράνιες θεσμοθεσίες εξ αρχής έγιναν γι' αυτόν τον σκοπό, για την κατά σάρκα οικονομία του Θεού Λόγου, την οποία υπηρέτησαν από την αρχή ως το τέλος»⁹³. Σ' αυτό το θαυμάσιο πατερικό απόσπασμα του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά διαπιστώνουμε ότι ο Χριστός ως Λόγος του Θεου, σύμφωνα με την πολυσήμαντη έννοια της λέξεως "Λόγος", είναι η αιτία και ο σκοπός του σύμπαντος κόσμου.

Εδώ θα πρέπει να τονιστή ιδιαίτερα και η επαγγελία στα έθνη. Στον προφήτη Ωσηέ αναφέρεται ότι ο Θεός του λέγει να νυμφευθή μία πόρνη, για να δείξει ότι ο Θεός προσέλαβε το λαό του σαν πόρνη από τα έθνη. Κατόπιν να κάνη δύο παιδιά, τα οποία θα ονομάση «ου λαός μου» και «ουκ ηλητημένη», δηλαδή την αθέτηση του θείου νόμου από τους απογόνους των Ισραηλιτών. Κατόπιν να τα διώξη μαζί με τη μάνα τους, για να δείξει την απώθηση του λαού και την αιχμαλωσία, και τέλος να τους καλέση πάλι πίσω. «Και ελεήσω την ουκ ηλητημένην, και ερώ τω λαώ μου· λαός μου ει συ, και αυτός ερεί· Κύριος ο Θεός μου εις συ»⁹⁴. Για μας τα έθνη ισχύει αυτή η προφητεία, διότι ο «ου λαός» και η «ουκ ηλητημένη» που γίνονται «λαός Θεού» και «ηλητημένη παρά Θεού» είναι ο λαός των εθνών που προσλαμβάνεται αντί των απειθούντων Ιουδαίων⁹⁵.

Στη γέννηση του Φαρές και του Ζαρά εκ της Θάμαρ συμβαίνει το φαινόμενο, όπου ο Ζαρά βγάζει πρώτος το χέρι του, το ξαναβάζει μέσα και γεννιέται πρώτος ο Φαρές⁹⁶. Αυτό συμβολίζει τους δύο λαούς, των Ιουδαίων και των Εθνών, όπου ο τελευταίος παίρνει τα πρωτοτόκια από τον πρώτο. Στον προφήτη Ιερεμία επίσης αναφέρεται η Καινή Διαθήκη, η οποία θα συσταθή με κάποιον άλλο λαό, λόγω απειθείας των Εβραίων προς την Παλαιά Διαθήκη⁹⁷.

Στην κατά Ματθαίον γενεαλογία του Χριστού αναφέρονται εσκεμμένως τρεις αλλόφυλες (Θάμαρ, Ραχάβ και Ρουθ)⁹⁸, εκ των οποίων η πρώτη γέννα εκ πορνείας και η δεύτερη είναι πόρνη, καθώς και η Βηρσαβέε, που ονομάζεται η του Ουρίου, για να φανή σαφέστερα η μοιχεία και ο φόνος⁹⁹. Αυτά αναφέρονται, για να καταλάβουμε ότι ο Χριστός

ήλθε και από το αίμα των εθνών, και ήλθε για να σώση και τους αμαρτωλούς. Ο τίμιος Πρόδρομος απειλεί τους Φαρισαίους για την απώλεια της επαγγελίας, όπου ο Θεός θα αναστήση και από τις πέτρες τέκνα Αβραάμ¹⁰⁰. Ο ίδιος ο Χριστός χαιρείται, όταν συναντά τους Έλληνες, λέγοντας τα έξης: «Ελήλυθεν η ώρα ίνα δοξασθή ο υίός του άνθρωπου»¹⁰¹, ενώ συγχρόνως απειλεί τους απειθείς Φαρισαίους με τη φράση: «Αρθήσεται αφ' υμών η βασιλεία και δοθήσεται έθνει ποιούντι τους καρπούς αυτής»¹⁰².

Όσο λοιπόν και να μας εγκαλούν, οι μεν Εβραίοι για ειδωλολάτρες (λόγω των εικόνων), οι δε Ολυμπιστές για Ιουδαίους ή Ιουδαίζοντες, τους βεβαιώνουμε ότι αν είχαμε αγάλματα, τότε θα πολυθειζαμε. Αν κάναμε διάφορες τελετουργίες - παρωδίες των αρχαίων μυστηρίων, ή πανσέληνους περιπάτους, ή αν παίρναμε επιδοτήσεις για ενορχηστρώσεις και χορούς της επικειμένης Ολυμπιάδος, τότε θα «ειδωλίζαμε». Από την άλλη μεριά, αν εορτάζαμε τη Διάβαση της Ερυθράς Θαλάσσης, δηλ. το εβραϊκό πάσχα, ή τη σκηνοπηγία, ή το Ιωβηλαίο, τότε θα Ιουδαίζαμε.

Τώρα όμως το δικό μας Πάσχα είναι ο ίδιος ο Χριστός, που με τη διάβασή του, το σωτήριο βάπτισμα και την ταφή του, θάβει μέσα στα νερά τον νοητό Φαραώ, τον διάβολο με όλες τις δυνάμεις τους σκότους, και μας διαβιβάζει όχι πλέον από την Αίγυπτο στη γη Χαναάν, αλλά από το θάνατο στη ζωή και από τη γη στον ουρανό, ενόσω παιανίζουμε πανηγυρικά, όχι πλέον ρατσιστικά, όχι πλέον Ιουδαϊκά, όχι πλέον ελλαδιστικά, αλλά ορθόδοξα και ελληνικά, δηλαδή πανανθρώπινα: «Αναστάσεως ημέρα, λαμπρυνθώμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα»¹⁰³. Και η δική μας Ολυμπιάδα είναι η πιο τελευταία απ' όλες, η έσχατη Ολυμπιάδα, εκεί πού θα φανούν οι αληθινοί και άφθαρτοι αθλητές.

Όλες αυτές λοιπόν οι προαναφερθείσες αλληγορίες, οι οποίες με τη Μετάφραση των Ο' έφθασαν ως τα ελληνικά και τα χριστιανικά χέρια, ετοίμασαν τους Έλληνες και όλους τους λαούς για το μεγάλο μήνυμα του Σταυρού και της Αναστάσεως του Χριστού. Αυτό το μήνυμα, το Ευαγγέλιό μας, προτυπωμένο και μεταφρασμένο στα Ελληνικά από τους Εβδομήκοντα και γραμμένο στα Ελληνικά από τους Αποστόλους, αποτελεί για τους Ιουδαίους όλων των εποχών «σκάνδαλο» και για τους ειδωλολάτρες όλων των εποχών «μωρία». Για μας όμως, τους κλητούς Ιουδαίους και Έλληνες, αποτελεί «Θεού Δύναμιν και Θεού σοφίαν»¹⁰⁴.

Όσο λοιπόν και να μας μισούν οι Ιουδαίοι, όσο και να μας εγκαλούν οι Δωδεκαθειστές, εμείς οι Ορθόδοξοι Έλληνες κρατούμε την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη στα χέρια μας ως ασύλητο και ανεκτίμητο θησαυρό,

διότι και στις δύο κηρύσσεται ο ίδιος ο Κύριός μας, ο Χριστός. Αυτός μόνο παραμένει «χθες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας»¹⁰⁵.

(*) Ομιλία του Ιερομονάχου Αρτεμίου Γρηγοριάτου που εκφωνήθηκε στις 9-10-2002 στην αίθουσα της Εταιρείας Φίλων του Λαού, σε εσπερίδα που ωργάνωσαν τα μέλη του κινήματος της "Χριστιανικής" με θέμα: «Η Παλαιά Διαθήκη στην Ορθόδοξη Εκκλησία - Απάντηση στους κατηγορούς της».

Από το Περιοδικόν "Ο Όσιος Γρηγόριος"

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Συνέντευξις του Μίκη Θεοδωράκη εν: περ. ΔΑΥΛΟΣ, τ. 246, Ιούνιος (2002), σελ. 15976-15984.
2. Παν. Μπρατσιώτου, Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην, ΑΘΗΝΑΙ (1975), σελ. 523-532.
3. Μαργαρίτου Δήμιτσα, Ιστορία της Αλεξανδρείας, ΑΘΗΝΑ (1995)², σελ. 321-328. 560-563. 4. Πρόκειται για τη γνωστή ψευδεπίγραφη επιστολή του Αριστέα προς τον Φιλοκράτη. Την παράδοση αυτή δέχονται μεταγενέστεροι Ιουδαίοι συγγραφείς (Φίλων, Ιώσηπος), καθώς και Χριστιανοί (Ιουστίνος, Ειρηναίος, Κλήμης Αλεξανδρεύς, Κύριλλος Ιεροσολύμων, Κύριλλος Αλεξανδρείας, Ιωάννης ο Χρυσόστομος). Βλ. σχ. Παν. Μπρατσιώτου, Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην, ΑΘΗΝΑΙ (1975), σελ. 549-553.
5. Ένθ' ανωτ. σελ. 550.
6. Ένθ' ανωτ. σελ. 552.
7. Ένθ' ανωτ.
8. Ένθ' ανωτ. σελ. 559-562.
9. Ένθ' ανωτ. σελ. 583-587.
10. Ένθ' ανωτ. σελ. 533-546.
11. ή. Ησ. 7, 14.
12. Ένθ' ανωτ. σελ. 562-563.
13. Νικ. Βασιλειάδη, Η Παλαιά Διαθήκη στην Ορθόδοξον Εκκλησίαν, ΑΘΗΝΑ (2002), σελ. 21-23.

14. Μεταξύ των ομάδων των νεοεποχιτών υπάρχει σέκτα που ονομάζεται «νεογνωστικοί». Είναι βέβαια γνωστό ότι όλες αυτές οι ομάδες κατέχονται από το πνεύμα του δυαλισμού των ανατολικών θρησκειών και δη των πέρσικων θρησκειών και αιρέσεων. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι και ο γνωστός Σαμαέλ Αούν Βεόρ, γνωστός νεοεποχίτης με αρκετά βιβλία, αναφέρεται στα λάθη του Χίτλερ και του Ναζισμού και γιατί δεν μπόρεσε -ενώ θάπρεπε- να επικρατήσει. Υπονοεί στο μέλλον, σε μια νεώτερη προσπάθεια Παγκοσμιοποίησης, να προσεχθούν να μη ξαναγίνουν.

15. Βλ σχετικά: Κωνσταντίνου Σιαμάκη, Το Αλφάβητο, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1988), σελ. 71-80. Δειγματοληπτικά, ας αναφέρουμε ένα απόσπασμα: «(Οι Αιγύπτιοι ισχυρίζονταν) ότι ανάμεσα στον πρώτο βασιλιά τους θεό Ήλιο και στον Μ. Αλέξανδρο, μεσολάβησαν 23.000 έτη ...».

16. Μιχ. Καλόπουλου, Βιβλική θρησκεία-το μεγάλο ψέμα, στη σκιά του γίγαντα Ελληνισμού, 8η έκδοση, Θεσσαλονίκη (1995)¹, σελ. 8 και 10-11.

17. Βλ. Μητροπολίτου π. Ιωάννου Ζηζιούλα, Ελληνισμός και Χριστιανισμός, η συνάντηση των δύο κόσμων, εν: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, εκδ. «Εκδοτική Αθηνών», τ. 6, ΑΘΗΝΑ (1976), σελ. 537.

18. Εξόδ. 20, 5. 34, 14, κ.ά.

19. Ψαλμ. 37, 1.

20. Ψαλμ. 102, 8.

21. Βλ Ψαλμ.102, 9.

22. Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, Εις Θεόδωρον εκπεσόντα Α', εν: P.G. 47, 281.

23. Σοφ. Σολ. 14, 12.

24. Α' Παραλ 5, 25.

25. Γαλ. 3, 24.

26. Βλ. Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Η ποιμαντική διακονία κατά τους ιερούς κανόνες, εκδ. ΑΘΩΣ, ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ (1976), σελ. 19-33.

27. Γεν. 6, 3.

28. Α' Κορ. 2, 13.

29. Γεν. 20, 11-12.

30. Γεν. 12, 1.

31. Γεν. 15, 6.

32. Γεν. 22, 8.

33. Πρβλ. Γαλ. 3, 29.

34. Εβρ. 11, 24-26.

35. Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος Β' εις τον βίον Μωϋσέως, εν: Άπαντα Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, τ. 9, εκδ. ΕΠΕ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1990), σελ. 329, 333.

36. Αριθμ. 14, 30-31.

37. Γεν. 30, 14-16. Βλ. Μιχ. Καλόπουλου, Βιβλική Θρησκεία-το μεγάλο ψέμα, Θεσσαλονίκη (1995)¹, σελ. 158-159 και 216-217.

38. Γεν. 18, 23-33.

39. Μιχ. Καλόπουλου, Βιβλική Θρησκεία... σελ 101-102.

40. Ένθ' ανωτ. σελ. 112-113.

41. Ένθ' ανωτ. σελ. 268-269 και 284-287.

42. Ένθ' ανωτ. σελ. 303, 304 και 309.

43. Ένθ' ανωτ. σελ. 258 και 319.

44. Ένθ' ανωτ. σελ. 303 και 304.

45. Ένθ' ανωτ. σελ. 299, 300 και 311.

46. Ένθ' ανωτ. σελ. 313 και 314.

47. Ένθ' ανωτ. σελ. 328.

8. Πράξ. 7, 51. Πρβλ και Δευτερον. 10, 16.

49. Ματθ. 1, 1.

50. Γεν. 3, 15.

51. Ησ. 7, 14.

52. Ησ. ή, 1.

53. Ησ. 9, 6.

54. Ψαλμ. 117, 27.

55. Ψαλμ. 49, 3.

56. Ψαλμ. 79, 2-3.

57. Μιχ. 5, 1.

58. Αριθ. 24, 17.

59. Αριθ. 24, 9.

60. Ματθ. 2, 1-12.

61. «Τον λοιπόν βίον καθεύδοντες διατελοίτε αν, ει μη τινα άλλον ο Θεός επιπέμψει κηδόμενος υμών» [Απολογία Σωκράτους 18 (31α)].

62. «Μορφήν δ' αμείψας εκ θεού βροτησίαν πάρειμι» (Ευρυπίδου, Βάκχες 4 κ.ε.).

63. Ιησούς Χριστός, η προσδοκία των εθνών, εκδ. Κάλαμος, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΤΤΙΚΗΣ (2000), σελ 74, 83-85.

64. Δαν. 2, 34.

65. Αββαχ. 3, 3.

66. Εξόδ. 16, 33.
67. Αριθ.17, 23.
8. Γεν. 28, 12.
69. Ιεζ. 44, 1-2.
70. Ησ. 6, 1 και 6.
71. Εξόδ. 17, ή-13.72. Αριθ. 21, 9.
73. Ιωάν. 3, 14.
74. Εξόδ.15, 25.
75. Εξόδ. 14, 1-31.
76. Μηναιόν, Σεπτεμβρίου ΙΔ', Ειρμός Α' Ωδής Κανόνος υψώσεως του Σταυρού.
77. Αριθ. 2, 1-34.
78. Γεν. 48, 14-20.
79. Αγίου Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος Β' εις τον βίον Μωϋσέως, εν: Άπαντα αγίου Γρηγορίου Νύσσης, τ. 9, εκδ. ΕΠΕ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1990).
80. Ιωνά 2, 1-11.
81. Ματθ. 12, 39-40.
82. Γεν. 2, 3.
83. Τριώδιον, Δοξαστικόν Εσπερινού Μεγ. Σαββάτου.
84. Ψαλμ. 67, 1.
85. Ψαλμ. 43, 24.
86. Α' Κορ. 5, 7.
87. Ιωάν. 1, 29.
88. Πεντηχοστάριον, Κανών Πάσχα, Ειρμός Α' Ωδής.
89. Ψαλμ. 56, 6.90. Ιωήλ 3, 1.
91. Ματθ. 3, 17.
92. Εβρ. 2, 10.
93. Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, Λόγος εις την εορτήν των Φώτων, μετάφρασις, εν: Άπαντα Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, τ. 11, εκδ. ΕΠΕ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1986) σελ 532-535.
94. Ωσηέ 2, 25.
95. Ρωμ. 9, 24-25.
96. Γεν. 38, 27-30.
97. Ιερ. 38, 31.
98. Ματθ. 1, 3-5.
99. Ματθ. 1, 6.
100. Ματθ. 3, 9.
101. Ιωάν. 12, 23.

102. Ματθ. 21, 43.

103. Πεντηχοστάριον, Κανών Πάσχα, Ειρμός Α' Ωδής.

104. Α' Κορ. 1, 23-24.

105. Εβρ. 13, 8.

Πηγή : <https://impantokratoros.gr>